

Åtgärdslista

för över tillgänglighet i Kulturhuset i Ytterjärna

Innehåll

Angöring, parkering	3
Huvudentrén	3
Allmänt om lokaler.....	4
Fojén	5
Reception	5
Trappor	5
Uteplats	5
Kaprum och toaletter.....	6
RWC och övriga toaletter	6
Teatersalen	7
Övre plan	7
Hiss	7
Konferensrum på övre plan	7
Webbsida, information om tillgänglighet	8

Angöring, parkering

- Den stora stenen mitti vändzonen ska kontrastmarkeras med 40 % ljushetskillnad mot den gråa bakgrunden.
- Gånglinjen mot entrén ska hållas fri från lösa hinder. Tänk på att personer med grövre synskador käppar ofta längs väggar/ fasader.
- Reserverade parkeringsplatser för personer med rörelsehinder ska markeras i underlaget. Avstigningsyta mellan dem ska också markeras. Om tre funktionella parkeringsplatser anordnas måste platsen breddas till minst 9,40 meter, kantstenen tas bort.
- En ny reserverad parkering bör anordnas vid sceningången. Om man räknar med två större parkeringsplatser (5 meter breda) på sidorna och två mindre (3,6 meter breda) i mitten, med gemensamma avstigningsytor, blir den nödvändiga ytan för fyra platser ca 16 meter bred. Underlaget får inte luta mer än 1:50 och ska vara hårdgjord. Inga kantstenar får finnas vid sidorna så att den anslutande ytan också kan användas för avstigningen. Parkerings- och avstigningsytan mellan varje enskild parkeringsplats ska markeras tydligt i underlaget.

Huvudentrén

- Tröskel vid yttre dörrpassagen skall förses med en kort kil, för att jämna ut nivåskillnaden
- Samtliga dörröppnare ska omplaceras så att de hamnar med centrum 0,80 meter över marken/ golvet och minst 0,7 meter från närmaste hinder.
- Passagetiden ska förlängas till 25 sekunder om båda dörrarna öppnas samtidigt.
- Om värmeförlust skulle vara för stor kan dörrar öppnas separat, vindfångets djup tillåter placering av ytterligare dörröppnare. Dessa ska då placeras bredvid varandra mitt på vänstra väggen i vindfånget, sett utifrån, med centrum 0,8 meter över golvet. Kontrastmarkering kan förstärkas med pilar, som riktas mot respektive dörr som manöverdonet avser.

Figur 1

- Lådan med sand utanför entrén ska flyttas från manöverdonet, så att fritt utrymme på minst 0,7 meter skapas .
- Belysningen av hela entrépartiet ska förstärkas.
- Kontrast mellan dörrkarmar och omgivande ytor bör förstärkas.
- Svepytan ska kontrastmarkeras i golvet/ marken.
- Oskyddade glasytor i delar av entrépartiet ska varningsmarkeras i ögonhöjd för stående och sittande/ kortväxta personer enligt bilden ovan (fig 1).
- Inga flyttbara föremål får placeras inom det nödvändiga fria utrymmet vid manöverdon och i den potentiella gånglinjen.
- Askkoppen/ rökrutan bör flyttas minst 10 meter från entrépartiet och så att besökare inte utsätts för röken (längre bort från den potentiella gånglinjen).
- Kontrastmarkering av manöverdon ska förstärkas.

Allmänt om lokaler

- Tydliga rutiner för hantering av servicehundars vistelse i lokalerna behövs. Ett rum/ utrymme där hundar(pälsdjur) får vistas ska väljas och ledsagarservice ska erbjudas vid behov. Städ rutiner ska omfatta våtstädning regelbundet.
- Visuellt brandlarm bör installeras.
- Belysningen ska generellt förstärkas och kompletteras med funktionell punktbelysning (exempelvis vid receptionen och trappor).
- Avskärmningsmöjlighet ska finnas där dagsljusinsläpp kan vara bländande.
- Lukten från köket bör åtgärdas (starkare fläktar).
- Takskyltar bör hänvisa till toaletter, hiss, konferensrum och entré/ utgång. Befintliga skyltar bör ersättas med skyltar med standardutformning vad gäller kontrast, textstorlek och placering (se fig.2, 3)

Figur 2

Kort läsavstånd, flera ord	5 mm
Kort läsavstånd, enstaka ord i relief samt punktskrift	15 mm
Skylt som kan läsas från några meters avstånd, men även på kort avstånd	25-40 mm
Skylt som läses från 1-3 meter	70-100 mm

Figur 3

Fojén

- Belysning ska förstärkas i lokalens alla delar.
- Blommor och gröna växter ska väljas med hänsyn till allergiker, se listan vid slutet av Åtgärdslistan
- Sittmöjligheter bör utökas med platser med armstöd, som går att greppa om.

Reception

- Personalen ska avskärma fönster i receptionen vid soligt väder.
- Inga lösa hinder får förekomma i förflyttningsvägen mellan entré och reception.
- Pelare i förflyttningsvägen mellan entré och reception ska kontrastmarkeras, helst både i möte med golvet och i ögonhöjd, med 40 % ljushetskillnad enligt NCS skala.
- Punktbelysningen ska riktas så att den belyser även personalens ansikte så att läppläsning underlättas.
- En hörslinga till receptionen ska anskaffas. Om så blir fallet, sätt upp ett piktogram som talar om att slingan är installerad. Ange på webbplatsen att hörslingan finns.
- En nersänkt del av receptionsdisken (0,7 – 0,8 meter över golvet) bör ordnas vid upprustningstillfälle, ca en meter bred och med minst 0,68 m fri höjd under för knäna.

Trappor

- De fribärande trapporna ska permanent kontrastmarkeras vid översta och nedersta trappstegen.
- Trapporna ska taktiltmarkeras upp till 2,2 meter över golvet. De kan byggas in, eller markeras med någon sorts möblering t.ex. växter m.m.

Uteplats

- Tröskel i dörrpassagen ska åtgärdas med en kil.
- Dörröppningsautomatik bör installeras om dörren ska användas även under vintertid. Manöverdonet måste då placeras på utsidan vid rampens början.

- Lutningens början och slut bör visuellt markeras i beläggningsen.

Kapprum och toaletter

- Samtliga trappsteg ska kontrast-/ varningsmarkeras vid kanten med 100 mm bred markering vars ljushetsvärde skiljs med 40 % mot golvet 0,54, vilket betyder att man antingen väljer ljus variant med värde minst 0,94, eller mörk färgnyans med värde max. 0,14.
- Trappstegen ska försees med balansstöd i minst en av öppningarna. Balansstödet ska löpa förbi översta och nedersta nivån av trappstegen och vinklas mot pelare. Man kan med fördel välja trappstegen bredvid rampen där man kan ha nytta av rampens balansstöd.
- Rampen ska kontrastmarkeras vid lutningens början och slut, samt vid avåkningskyddets ovansida.
- Rampens balansstöd bör bytas ut mot mer greppvänlig variant, rundat med diameter 40 – 45 mm. Alternativt kan den befintliga kompletteras med stödet för att uppnå den funktionella höjden på 0,9 meter över underlaget (inklusive avåkningskyddet).
- Klädhängare bör kontrastera mot bakgrunden, det betyder att de bör målas om till nyans som närmar sig 0,13, alt. 0,93 ljushetsvärde.

RWC och övriga toaletter

RWC

- Dörren till toaletterummet ska kontrastmarkeras vid dörrfodret.
- Skylten ska bytas mot eller kompletteras med en skylt med kontrast, piktogram och relief och placeras vid dörrens handtagssida. Skylten ska också innehålla piktogram för skötbord.
- Handfatet bör sänkas till 0,8 meter över golvet.
- Inredningens färgsättning ska ändras vid upprustningstillfälle till 40 % ljushetskontrast.
- Endast parfymfria hygienartiklar ska användas.
- Vid dörrens innersida ska monteras ett diagonalt placerat draghandtag med underkant 0,8 meter över golvet.
- Låset bör bytas mot en variant som kan hanteras med en hand.
- Möjlighet att bygga om förrådet/städskrubben till en ny RWC ska undersökas.

Övriga toaletter

- Skyltar ska bytas mot eller kompletteras med en skylt med kontrast, piktogram och relief och placeras vid dörrens handtagssida.
- Belysningen i förrummet ska förstärkas.
- Trappan innanför dörren ska varningsmarkeras vid översta trappsteg, samt vid nedersta steget.
- Inredningens färgsättning inne i toaletterummet ska ändras vid upprustningstillfälle till 40 % ljushetskontrast.
- Låset bör bytas mot en variant som kan hanteras med en hand.
- Endast parfymfria hygienartiklar ska användas.
- Överväga att introducera genderneutrala toaletter. Det kan avhjälpa eventuella köer vid damtoaletterna. Teatersalen rymmer 500 personer och det finns endast 9 toaletter .

Teatersalen

- Trappsteg i teatersalen ska kontrastmarkeras med bredare markering på de djupare stegen.
- Ledstänger i teatersalen ska förtydligas med starkare ljushetskontrast mot bakomliggande vägg. De bör helst bytas mot greppvänligare variant som placeras mellan 0,8 – 0,9 meter över underlaget.
- 4 platser i mittdelen av nedersta raden bör göras flyttbara, så att de kan tas bort och ersättas med större rullstolar (2).
- Avisering om hörslingen ska sättas upp vid alla ingångar, se exempel i Åtgärdslistan.
- Nummerbrickorna ska förses med punktskrift och/ eller positiv relief. De ska placeras högre upp vid armstöden vid respektive radkant och vid överkant av ryggstöden i början av varje radsektion.
- Samtliga ingångar till teatersalen ska kontrastmarkeras vid dörrfoder med minst 40 % ljushetsavvikande nyans.
- Den korta trappan utanför den övre ingången ska förses med greppvänliga ledstänger vid yttre sidor.

Övre plan

- Enstaka trappsteg på loftet ska kontrastmarkeras med ett tåligt material som kontrasterar mot underlaget minst 40%.
- Sittplatser som är placerade i nischer utan nivåskillnader bör kompletteras så att några med armstöd finns.
- Falriskan vid avsatsen intill loftgångens yttersida ska åtgärdas. Lämplig åtgärd är okrossbar glasskiva vid räcket. I väntan på det ska exempelvis en stor planta placeras där.

Hiss

- Riktningsskylt till hissen ska sättas upp vid ingång till korridoren.
- Utstickande hatthylla i korridoren ska förankras i golvet.
- Hissen ska förses med dörröppningsautomatik, med manöverdonnet placerat 0,7 meter från dörrbladets slagyta. Slagytan ska markeras i golvet.
- Spegel bör sättas upp vid hissens baksida samt vid taket utanför hissen .
- Inga föremål får lämnas i manövreringsutrymme utanför hissdörren.
- För att förbättra användbarhet av den befintliga hissen, skulle det behövas hänga om hissdörren så att säkerhetsrisken med neråtgående trappa i närhet av hissens dörröppning minskas.
- Planera för en ny plattformhiss, förslagsvis vid sidan om entrén vid loftets anslutnin.

Konferensrum på övre plan

- Den befintliga hissen är inte användbar för alla personer med rullstol och bör ersättas med en annan hiss som skulle överbygga nivåskillnaden mellan foajen och loftgången på övre plan. Exemplevis kan en plattformshiss vid sidan av entrépartiet övervägas, eller skulle en funktionell hiss kunna byggas i hörnet bredvid receptionen. På så sätt skulle man kunna nå konferenssalen och en del sittplatser på övre våningsplan.
- Tillfälliga hinder får inte förekomma i manövreringsutrymme .

- Trappan vid hissen ska kontrastmarkeras vid svängarna, detta med bredare markering. Övriga trappsteg bör markeras med smalare markering.
- Den smala passagen in i konferensrummet bör breddas till minst 0,8 meter och slagdörren bör ersättas med skjutdörr om möjligt.
- Kontrastmarkering av dörrfoder ska förstärkas så att ljushetskontrast mot omgivande ytor uppnår minst 40 %. (Strömbrytare bör också kontrastmarkeras mot bakgrunden.)
- Strömbrytare bör förses med information om vilka belysningsarmaturer som avses.
- Mörkläggningsreglaget bör omplaceras så att handtaget inte hamnar över 1,1 meter över golvet i högsta läge, om det inte strider mot verksamhetens rutiner för användning.
- Rummet ska skyltas synligt.

Webbsida, information om tillgänglighet

- Uppdatera information på webben om tillgänglighetsstatus gällande Kulturhuset, se förslag nedan.
- För information om begreppsanvändning, se Socialstyrelsens webbsida under <http://www.socialstyrelsen.se/fragorochsvar/funktionsnedsattningochfunktio>
- **Kulturhuset i Ytterjärna Webbsidans tillgänglighetsinformation**
Handikappanpassning

Ursprunglig text från webbsidan/ Förslag till ändring

- *Handikapp-parkering finns / 2 reserverade parkeringsplatser för personer med rörelsenedsättning i bredd 3,7 meter vardera finns inom 25 meter från entrén.*
- *Hissar har utrymme för rullstol/ Plattformhiss finns. Manövreringsutrymme på övre stannplan är 1,4 x 1, 4 meter, dörrbladet går ej att spärra i öppet läge. Dörröppningsautomatik saknas. Anropningsknappar såväl som manövreringsknappar inne i hissen måste hållas intryckta under hela färden. (sätt gärna in en bild på hissen och på manövreringsutrymme på övre plan).*
- *Ledstänger finns/ Ledstänger finns vid långa trappor.*
- *Trappsteg är markerade/ Trappsteg är markerade med visuell markering.*
- *Rullstolsplatser finns i konsertsalen/ Rullstolsplatser finns vid nedersta raden i teater- / konsertsalen.*
- *Hörselslinga finns/ Fast hörslinga är installerad i teater- / konsertsalen.*
- *Inga trösklar mellan rummen/ Trösklar i inomhuspassager är borttagna.*
- *Handikapptoiletten finns/ En större toalett med armstöd finns. Rummets mått är 1, 77x1,72 meter, Fritt utrymme finns vid toalettstolens vänstra sida sett framifrån. Komplettera gärna med en bild eller skiss på utformningen.*
- *Offentlig telefon finns/ Offentlig telefon finns i bemannad reception på 1,1 meters höjd.*
- *Rökning är ej tillåten inom lokalerna/ Rökning är ej tillåten inom lokalerna, rökplatsen finns strax utanför entrén.*

- *Gröna växter och blommor finns/ Gröna växter och säsongblommor förekommer.*
- **Ledar och servicehundar är tillåtna att vistas i lokalerna. Lokaler våtstädas varje dag. Ring oss gärna i förväg om du planerar besök med ledar eller servicehund eller om du är pälsdjurallergiker.**
- *Rullstolsramp till uteserveringen / Rullstolsramp till uteplatsen finns, 1,05 meter bred, med lutning 8,2 % och med ledstång på vänster sida sett nerifrån. Manövreringsutrymme framför dörröppningen är 1,20 x 1,05 meter, tröskel i passagen är 50 mm hög utan avfasning.*
- *Webbplatsen kan anpassas i egen webbläsare/ Du kan anpassa storleken på texten med hjälp av din webbläsare.*

Bättre och sämre växter inomhus

Lista med exempel på icke lämpliga inomhusväxter ur allegrisynpunkt växter och alternativ som är att föredra istället.

Ej lämpliga

Benjaminficus
Dr Westerlunds blomma
Doftranka
Fönsterviva
Gardenia
Gerbera (pollenspridande)
High Chaparal (giftig mjölksaft)
Hyacint
Julstjärna (giftig mjölksaft)
Kristi Törnekrona (giftig mjölksaft)
Krysantemum (pollenspridande)
Oleander (mycket giftig)
Palettblad
Pelargon
Prickblad (giftig mjölksaft)
Primula
Saint Paulia
Sprätt iväg (giftig mjölksaft)

Bra/bättre

Aloe
Ampellilja
Azalea, ej luktande
Bananträd
Bladkaktus
Bonsaiträd
Bougainvilla
Flitiga Lisa
Hemtrevnad
Hortensia
Juvelblomma
Kaktusar utan luktande blommor
Orkidéer, ej luktande
Papegojstjärt
Rumsask
Rumsgran
Toffelblomma
Vandrande jude
Åderblad

Mer hittas på <http://www.alltomallergi.se/default.aspx?mid=218&did=204>. Sidan innehåller även info om snittblommor, dofter m.m.